

Széchenyi:

Bizzunk
önmagunkban,
de ne legyünk
élbizakodottak!

MURAKÖZ

Csáktornya,
1941. október 9.

Előfizetési ár:
félévre 4.10 P.

Szerkesztőség: Árpád-utca 11.
Kiadóhivatal: Horthy Miklós-tér 13.

Felélős szerkesztő: Dr. SZABAD LAJOS

Politikai hetilap.
Megjelenik csütörtökön.

Muraköz új élete

Novi život Medjimurje

Iroda: Kelemen Ferenc

A muraközi problémával foglalkozó tárgyilagos szemlélő örömmel állapíthatja meg, hogy ennek a közelmúltban oly sokat zaklatott félszigetnek élete máris a megszokott munka képét mutatja. Ez elsősorban Muraköz népének józanságában, valóságosságában és közismert polgári erényeiben találja magyarázatát. Az a százezernyi nép, mely a jugoszláv megszállás előtt csendben és békében élt itt a maga teljesen külön életét, sohasem szerepelt az országhatáron nemzeti felépítések sorában, sohasem hajlott bárhonnán jószelőséges eszmék felé, hanem minden figyelmét a kispolgár egyszerű, dolgos életére összpontosította. A falvak szerény házai felett ott lobogott mindig a munka eszménye, amelynek ez a derék nép a maga boldogulását elsősorban köszönhet.

Most, hogy huszonkét évi idegen uralom után ismét visszatért a Magyar Szent Korona felségterületéhez, életét az elmúlt pár hónap nyugtalanságától eltérítve, megint a régi szellemében folytatja.

A muraközi polgár egyszerűen eltemette az elmúlt évtizedek keserű álmát és helyes valóság-érzésével folytatja munkáját ott ahol azt a jugoszláv megszállás-kor abbahagyta.

A muraközi ember a békés munkának a nem a politikai szenvedélyeknek, vagy nemzetiségű ábrándoknak az embere. Egy kívánsága van csak: hogy nyugodtan dolgozhassék, természetil tisztelgesen áron értékesítse, a gazdálkodásához és egyéni háztartásához szükséges cikkeket beszerezhesse és vasárnaponként békés szívvel imádkozhasson az Ur házában.

Ezeket az erényeket mindenkinek meg kell becsülnie s a magyar kormányzat tiszteletben akarja tartani ennek a népnek sok tekintetben teljesen egyéni életét. A magyar közigazgatás emberei, a népoktatás szervei, ott állomásozó katonáink csakhamar rájönnek arra, hogy a visszatért Muraközben megbízható, állambü és mindenkiével szemben békés polgári lakossággal állanak szemben amely megértéssel és szeretettel kell kezelni.

Nem kétséges, hogy ez valóban így is lesz, mint ahogy így is volt évszázadokon át.

Természetes, hogy a fejlődő élet, a változott gazdasági és

Oni koji se baviju z Medjimurjem i glediju njegov život s straniim okoli, moreju z veseljem reći, kaj je ova zemlja, koja je v zadnje tulko pretrpela, pomalem došla do svojega mirnoga življenja i do svojih poslov po stari navadi. V prvom redu se to more zafaliti tomu, kaj je medjimurski narod trezen, pobožen i pošten, kak je to seposod poznato. Te narod od sto jezer ludi je, pred jugoslavenskom okupacijom tu živel tiho i v miru, sam za sebe, nigdar se ne zmisli za nikše puntarije proti orsagu, nigdar se ne dal od nikoga spuntati, nego je sam išel za tem, kak se žika živjeti delavnomu človeku, malomu gospodaru. Saka hiža se brigala samo za delo, za svoje posle i tomu se more zafaliti najpredi, kaj je pošten narod tak lepo sprehajal.

Ve da se te narod, potli dvajstidve letnog strajjaskog gospodarjenja nazaj povrnul pod Svetu Magjarsku Korunu, ve se v Medjimurju pak nazaj tak živi, kak se predi živelu zvun ovih zadnih nemirnih mesecov. Medjimurec je zakopal sve svoje žalosti, koje je pretrpel čez ova leta, pak se hapil delati tam, de je posla ostavil, da ga je jugoslavenska okupacija dostigla.

Medjimurec je stvoren za mirno delo, a ne za kakše političke hecarije, ili za kakše narodnosne senjarije. Ima samo jednu želju i to, kaj si more svoje posle mirno zvršiti, a kaj mu zraste, kaj si pošteno proda i kaj si more se ono kupiti, kaj mu je potrebno za njega i za njegvo gospodarstvo, a v nedelu pak s pobožnim sreem iti k meši.

Ove dike medjimurskog naroda mora saki poštuovati, a i magjarska vlada oče i poštuovati toga naroda i njegov pošten život. Ludi magjarske uprave, školski voditeli, soldačija, koja tam služi, bodo za kratko vreme prepoznali, kaj so v povračenim Medjimurju našli poštene ludi, koji so verni svojoj domovini, dobri i mirni proti sakomu i tak je treba postupati stem narodom.

Sigurni smo, kaj bo se to tak išlo, kajti tak je bilo čez čuda sto let.

Samo po sebi se razme, kaj se život revija, gospodarske i ludske prilike so takše, da se čuda kaj-kaj toga mora menjati i v Medjimurju i čisto sigurno bo magjarska vlada napravila se, kaj je potrebno, kaj bo i te pošten narod došel do sega onoga dobrog kaj se tiče školanja, narodnog zdravlja, ludske pomoći, kulture i gospodarskog

A finn válaszra ujjabb angol jegyzék érkezett

Na finski odgovor so englezi dali novu notu

Helsinkiből nyert értesülés szerint az angol kormány fenyegető jegyzékére küldött finn válaszra ujjabb angol jegyzéket küldtek Helsinkibe. A finn kormány a jegyzék átvizsgálása

után hozza csak nyilvánosságra az új jegyzék tartalmát.

Kak čujemo s Helsinkie, englezi so se opet grozili na finski odgovor. Finska vlada bo pregledala to notu i onda bo dala odgovor na javnost.

Borzalmas erejű légitámadás Szentpétervár ellen

Strašni napadaj z zraka na Petrograd

A Német Távirati Iroda legujabb jelentése szerint a német légielő legujabb támadása során sok ezer kilógram bombát dobott a városra. Hatalmas tűzek keletkeztek és a hadiberendezések jó része elpusztult.

Nemška telegrafska kancelarija najnovše javlja, kaj so nemški avloni čuda jezer kilogramov bombe hitali na te varaš. Velki ognji so bili i čuda soldačkoga matriala se ponštילו.

A német hadsereg pusztulásba sodorta a Szovjetet

Nemška soldačija je sovjeta stírala v propast

Egyik külföldi haditudósító a legujabb német előnyomulással kapcsolatban azt a megálapítást közölte lapjában, hogy a német hadsereg hatalmas ereje már pusztulásba sodorta a Szovjetet és akkora területet foglalt el, mint

Anglia négyszerese.

Jeden stranjski zvestitel, z no-kapcsolatban azt a megálapítást közölte lapjában, hogy a német soldačija stírala sovjeta v propast i zavzela je tulko zemle kak je štíriptop Engleska.

Szétrombolt szovjet repülőgép egy orosz repülőtéren. (Foto RDV.)

szociális viszonyok Muraköz életében is bizonyos átalakulást követelnek s a magyar államhatalom bizonyára el fog követni mindent, hogy ezt a becsületet népet is részéssítse mindazokban az egészségügyi, szociális és művelődési előnyökben, valamint azokban a gazdasági juttatásokban, amelyeknek az anyaország lakossága a kormányzat megértő és korszerű politikájának eredményeképpen máris oly nagy hasznát látja.

A magyar falu népének állampolgársági problémái a muraközi polgárok életét is közelről érintik, s így mindent, amit ebben a tekintetben a közeljövőben tenni szándékozunk, meg kell tennünk Muraközben is.

De külön is foglalkoznunk kell Muraközrel, mint teljesen egységes gazdasági területtel, amelynek adottságait kellőképpen ki kell használnunk.

Céltudatos, józan, alkotó munkára van szükség, hogy Muraköz új élete boldog és megelégedett legyen és újból azzá tegyük ezt a termékeny és hasznos félszigetet, ami volt a jügo-szláv megszállás előtt: a Magyar Szent Korona gyöngyvévé...

pomaganja, kak to narod v materi semli po dobroj i razumnoj politiki magjarske vlade več živja.

Se ono, kaj je potrebno po semlima zemle matere, to se tiče i medijurskoga naroda, pak zato, kaj se bo tam napravilo, mora se večiniti i v Medijurju.

A još se ekstra moramo baviti z Medijurjem, kakti z jednom gospodarskom celinom i se dobro znucati, kaj bode narod imel čim več hasna i bolše življenje.

Moramo voditi dobru hasnovitu i delavnu politiku, kaj bode novi život Medijurja srečen i zadovolen i kaj bo ta rodna i hasnovita zemla nazaj ono kaj je bila: „najlepši gjungj Magjarske Svete Korune“.

— Gyorsírási tanfolyam

kezdődik október hónap folyamán a csáktornyai állami kereskedelmi középiskolában. Tanítjuk az egységes magyar gyorsírást. Kezdők és haladók egyaránt beiratkozhatnak. A résztvevők államvizgát tesznek. Jelenkezni lehet október 10-ig naponként délelőtt 8—12-ig és délután 4—5-ig a kereskedelmi iskola épületében.

Igy harcolnak a magyar repülők

Tak se boriju magjarski letači soldati

(A honvéd haditudósító század közlése.) Legutóbb két nagy napjuk volt a magyar vadászrepülőknek: tizenöt vörös Ratál löttek le a Dnyeper felett.

A vadászszázad arra kapott parancsot, hogy biztosítsa az egyik előnyomuló német sergentyű utját. Dél felé indult a három gépből álló első magyar raj, egy óráttöltött tül a Dnyeperen, de nem találkozott elleneséggel. Nem volt több szerencséje a második rajnak sem, de a harmadik — a késő délutáni órákban — ugyancsak kivette részét a küzdelemből.

Négy óraker indult ez a három gép. S. hadnagy volt az élén, mögötte B. zászlós és Sz. zászlós vezették gépeiket Dnyepropetrovszk felett a raj kilenc Ratával találkozott. Ezek közül három a közelben kóválygott, a többi hat messzebb. Mielőtt a három közeli gép menekülésre foghatta volna a dolgot, a három kis magyar vadászgép már felettük is volt. S. hadnagy a vezérgépet látadta meg, a két zászlós pedig a másik kettőre csapott le. Hiába védekeztek a vörös gépek, egy perc múlva a folyó partján hevert mind a három acélmadár füstölögő váza.

Közben azonban B. zászlós öt újabb szovjetgéppel keveredett harcra s az öt gép körbe vette a magyar fiut, úgy tűzött rá. B. zászlós nem adta fel a harcot s csakhamar lángolvátuhant le az egyik vörös lámadv. Ekkor S. hadnagy és Sz. zászlós is beavatkozott a küzdelemben s ez már sok volt a vörösöknek: elmenekültek.

B. zászlós gépét ugyan tizenöt találat érte, a vezetős is meg-

sebesült — a combjába repeszdarab fúródott —, de a gép mégis elérte lámaszpontját.

Másnap újra kezdődött a tűne, de ekkor már az első raj harcra keveredett: mégpedig egy szovjetrepülőter felett. Hét Rata már a levegőben keringett, négy pedig éppen indult a repülőterről. Az ütközöt szokatlannul sokáig, csaknem tíz percig tartott. A magyar fiuk öt Ratát löttek le.

Egy másik raj ugyancsak jól dolgozott. Kilenc vörös géppel került szembe s kettőt lelőtt. A szovjetrepülők itt is, mint anyi, szor, átvették a fordulóharcot, amiben a magyarok legyőzhetetlenek és — ez lett a vesztség. E nap délutánja is meghozta a sikert: egy vadászszázadunk a Dnyeper tulsó oldalán három Ratát küldött a folyóparti mosarakba...

(Vest magjarske honvedske zvestitelke Kompanije).

Zadnjipot so meli magjarski letači lovcu dva velke dane: Dol so strelili 15 črlele Rate ober vode Dnjeper.

Lovačka kompanija je dobila zapoved, da mora osigurati pot jedne nemške trupe, koja ide napre. Koli poldan so išli prvi tri magjarski avioni, jednu vuru dugo so bili prek Dnjepera, ali ne so vidli nepriateljskoga aviona. Niti druga partija neje imela više sreče, nego tretja — kesno popoldan — ona je imela dosta posla v borbi.

Ove tri mašine išle so ob štrti vuri. S. hadnagi je bil voditel, za njim so B. zastavnik i Sz. zastavnik vodili svoje mašine. Ober Dnjeperu petrovksa su se zisli z devet Rata. Od toga so tri blizo

letele, a šest dale. Predi, kak bi se bile ove tri mašine vgnule, več so male magjarske mašine bili ober njih. S. hadnagi je išel na voditelksku mašinu, a dva zastavniki pak na ove druge dve. Zabadav so se branile ove črlele mašine, za minuto so se tri železne ftice lezale vdimu poleg vode.

Medtem je B. zastavnik došel v borbu s pet novimi sovjetskimi mašinami. Ove so se spravile okoli magjarskoga dečka i tak so strelali na njega, ali B. zastavnik ne je popustil v borbi i najenpot je jeden črlele napadač v plamenu opal doli. Onda so se i S. hadnagi i Sz. zastavnik zmečali v borbu to pak je črlele nam preveč bilo, pak so odmečili.

B. zastavnikova mašina je dobila 15 šusov, a i sam voditel je ranjen, dobil je falat železa v stegno — ali je mašinu i tak dimo spravil.

Drugi den se ples opet hapil, ali onda so mam prvi tri došli v borbu i to ober jednoga sovjetskoga letišča. Sedem Rata je več bilo v luftu, a četiri so se rano spravili letet. Bitka je jako dugo, skorom deset minot trajala. Magjarski dečki so pet Rate doli strelili.

Jena druga partija je isto dobro delala. Zisli so se z devet črlelele mašinami, pak so dve doli strelili. Sovjetski letači so i tu, kak i drugipot, hapili se boriti s „preobračanjem“ vdem je magjare ne moči prevladati — i to njim je bila propast. I ova popoldan je donesla uspeh: Jedna naša lovačka kompanija je z on kraj Dnjepera spravila tri Rate v močvaru, kraj vode.

FELHIVÁS

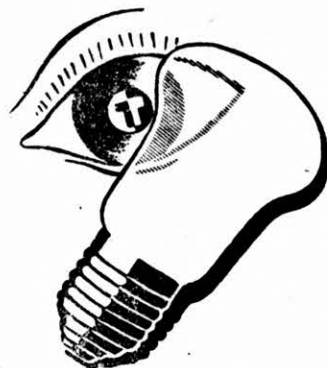
Muraköz visszacsatolása a trianoni bilincseitől megszabaduló új Magyarország történelének egyik legizgalmasabb fejezete. Elhatároztam, hogy összegyűjtöm és önálló munkában kiadom ennek a közel négyhónapos komoly erőfeszítésnek minden adatát, minden okmányát és megírom ennek a vissza létesnek részletes történetét az utókor számára. Kérek mindenkit, aki ebben segítségemre lehet, akinek bármily adata, okmánya, röplappja vagy más, a visszacsatolással összefüggő irata, feljegyzése van, juttassa el hozzám és álljon mellém a nehé feladatban. Akik pedig tényleges szerepet vállaltak a munkában, írják meg közreműködésük történetét, vagy közöljék velem annak lényegét, hogy minden megörökíthessék ebben a készülő műben. Önálló cikkeket is szívesen leközlök az új könyvben, ahol külön fejezetben akarom megörökíteni a visszacsatolással kapcsolatos összes érdekes epizódokat is. Aki tehát ilyeneket ismer, azokat is legyen szíves velem előbb közölni.

Nagykanizsa, 1941. szeptember hó 28-án.

Hafiafias muraközi üdvözléltel

Kelemen Ferenc
Nagykanizsa

Szeme fénye
drága

KRYPTON fénye
olcsó!

— Gyázmisiek Csáktornyai aradi vértanukért

Október 6-án Csáktornyai a ferencendi templomban két gyázmisét mondtak az aradi vértanukért. Az első 9 óraker az összes iskolák, a másodikon pedig, 10 óraker a katonaság, a polgári halóságai személyek és a közönség vett részt.

— Črne meše v Čakovcu za Arad-ske mučenike.

Oktober 6-ga so v Čakovcu, v Franciskanski cirki dve črne mise služili za one narodne mučenike, koje je 1949. leta, na te dan, austrijska vlast dala skončati. Prva je bila ob devet vuri za su školsku decu, a pre drugoj, ob deseti vuri so bili soldati, civilne vlasti i općinstvo.

— A Rhédey grófok királyi rokonsága

A Tükör októberi száma írja: A Kisküküllő völgyének egyik kiszélesedésében fekszik Erdőszentgyörgy község. A falu legnagyobb épülete a Rhédey grófi kastély, jelenleg főszozlabiról hivatal. Közvetlenül a kastély szomszédóságában, a szovátai országot mellett, az ódon református templom kriptájában van eltemelve Rhédey Cláudia grófnő, Viktória Mary angol anyakirályné nagyanyja. A templomban közvetlenül a szöszék mellett angol—magyar szövegű fekele márvány emléktábla örökíti meg az angol királyi ház és a Rhédey grófok rokonságát.

Csütörtök - Četrtek

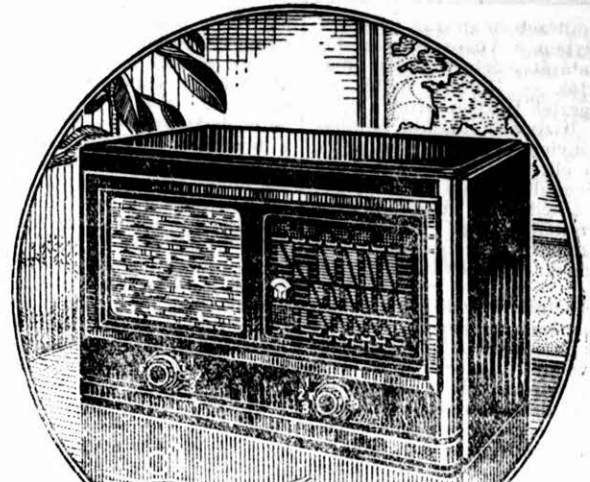
A magyar seregetestekkel szembenálló ellenség két kisebb előretörést kísérelt meg a Dnyeperen át, de mindkét támadása összeomlott honvédeink tüzeiben. — A finn csapatok elfoglalták Petrovskzkojt, Keletkariália fővárosát. — Egy német páncélos hadosztály Dnyeperot petrovskzkojtól keletre előretörése közben elfogott több ellenséges üteget. — Egy másik páncélos hadosztály megsemmisített 45 szovjet harckocsit. — Német harcrepülőik sikeres éjszakai támadást intéztek Moszkva katonai berendezései ellen. — Északafrikában az olasz repülőik eredményesen bombázták Marsa Matruh angol hadállásait. — Német repülőkötelékek bombázták Newcastle hajóépítő központját. A berendezésekben sok tűz és nagy robbanás keletkezett. — A Kormányzó Ur vitéz Littay András vezényeldest a honvédelmi miniszter helyettesévé nevezte ki.

Nepriatel, koji stoji naprti majgarske soldacije, je dvapot probal predreti prek Dnjepera, ali naši honvedci so ga obedvapot sprečili. Finci so zavzeli Petrovskvoja, glavnoga varaša istočne Karelie. Jedna nemška okloplena divizija je istočno od Dnjepetrovska zavzela više nepriateljskih batri. Jedna druga okloplena divizija je poništala 45 sovjetskih ratnih kol. Nemški taborski avioni so v noći fest bombarderali soldačke stvari v Moskvi. V severnoj Afriki so talijanski avioni isto fest bombarderali engleske dolozaje v Marsa Matruhu. Nemci so z avionih hitali bombe na cenzalu v Newkastlu, de se ladje delaju. Čuda ognjov i eksplozije so napravili. Gospon Guverner je Littay Andraš, visokoga generala postavil za namestnika honvedskoga ministra.

Péntek - Petek

Honvédeink arcvonalán az ellenség csak kisebb tehermentesítő támadásokkal próbálkozott, amelyeket azonban visszavertünk. — Londoni jelentés szerint a La Manche-csatornán az ellenségeskedések szünetelését tervezik, hogy az egynapos fegyverszünet alatt zavartalanul kicserélhessék a súlyosan sebesült katonákat. — A német légiőri ismételtén támadta Newcastle kikötőjét, az angol hajógyártás legfontosabb központját. — A Führer német kereszt néven új érdemrendet alapított hős katonái jutalmazására. Az érmek aranyból és ezüsből készülnek. — Az olasz expedíciós csapatok folytatják bekerítő hadmozdulataikat a Dnyeper mentén és mindenütt nagy veszteségeket okoznak a szovjetnek. — A cseh-morva viednokségben kétszázra emelkedett a kivégzettek száma. — Pápen német nagykövet Ankarában Clodius dr. gazdasági küldötlet tárgyal, aki még egy hétig marad a török fővárosban. — Churchill beszéde nem elégitette ki sem Amerikát, sem a Szovjetet.

Na liniji naših honvedov se je nepriatel hapil samo z menjšimi napadaji, ali so ga zvrnuli. Kak z Londonona javljaju, na kanalu La Manche kaniju na jedenden mirovanje oružja napraviti, kaj bi voto vreme mogli zameniti teško ranjene soldate. Nemški avioni so opet napadali na Newcastle, to je najvažneše mesto, de englezki ladje delaju. Führer je stvoril novo medalju „Nemški križ“, kaj bo žnjom okinčil svoje hrabre soldate. Medalje se bodo delale z zlata i srebra. Talijanske trupe na ruskoj fronti, dale okružuju nepriatela na Dnjeperu i delaju sovjetam velke zbugičke. V Češko-Moravskom protektoratu, već je do 200 skončanih. Nemški poslanik Pápen je v Ankaru respravljal z Dr. Glodiusom gospodarskim zastupnikom, koji ostane

ORION 244

Orion kisszuper három kimagasló tulajdonsággal: nagysugarú vételkörzet, tökéletes állomásválasztó élesség, csekély áramfogyasztás. Minden napszakban — Orion rövidhullám-vétel

Kapható minden rádiókereskedőnél

jóš tjeden dni v turskom glavnom varaušu. S Churchilovim govornom ne so zadovolni niti v Ameriki niti pak Sovjeti.

Szombat - Sobota

Valamennyi német lap jelentést közöl a magyar csapatoknak a Dnyeper és a Donec között végrehajtott sikeres áttörési mozdulatairól. — Hitler vezér és kancellár az idei téli segély-akció megnyitása alkalmából nagy beszédet mondott a berlini sportpalotában. Bejelen-

tette, hogy az Európát veszélyeztető szovjethatalom már megtört és többé sohasem emelkedik fel. A bolsevik foglyok száma két és fél millióra, a hadizsákmány 22 ezer ágyura, 18 ezer páncélkocsira és 14.500 repülőgépre emelkedett. — A Leningrád melletti történelmi cári palotákat már elfoglalták a német csapatok. — A német és olasz légihaderő újabb hatásos támadásokat hajtott végre északafrikai angol erődítések ellen. — Vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter rádió-felhi-

Muraköz magyarsága

Tallózás a muraközi vezetéknevekben

A nyelvtudósok már régen megállapították, hogy a magyar vezetéknevek tárgyak vagy helységek, a szlávoké pedig nevek, vezeték-, vagy keresztnevekből — erednek.

A szláv népeknél ősidők óta a gyermekeket keresztneven kívül, ha származását is megakarták jelölni, apja keresztnevében is nevezték azzal, hogy apja keresztnevéhez egy -ics-, -el-, -vics-, -et vagy -ovics-, -et ragasztottak, ami a családi származást jelenti, például Stefan Pavlovics, István, Pál fia, Ivan Karlovics, János, Károly fia stb.

Ez a muraközi népnél sohasem fordul elő. Ez a nép mindenkor tárgyak után választotta vezetéknevet, vagy nagyritkán olyan családnévet vett fel, amely tisztán fantáziájából eredt és sem tárgyat, sem más fogalmat nem jelentett, de sohasem vég-

ződött vezetékneve -el-, mert ez a muraközi nyelv szellemétől messze állott s ha a gyermekek apja után akarta megjelölni, akkor a muraközi helyes megjelölést alkalmazta: Ivanov sin, Anina keszi, János fia, Anna leánya, stb.

A sok ezer közül itt csak néhány tősgyökeres muraközi nevet sorolunk fel: Hajdinyák, Dovecer, Rob. Katanec, Vrbanec, Medjimurec, Klobučar, Vrhar, stb.

Az -ics-, -el- végződő vezetéknevek nem muraközi eredetűek. Hazánk ezeréves történelme alatt Magyarország és Horvátország között a határok nem voltak lezárva, tehát a ki- és bevándorlóknak, határon túli házasságkötéseknek tág tere nyílt. A muraközi vásárok, különösen a lóvásárok országszerte híresek voltak és sok látogatójuk volt Horvátországból is, akik megismerve a muraközi

viszonyokat, szívesen adták fiaikat muraközi családokhoz. Ezek hozták magukkal az -ics- végződésű családneveket, de már az első generáció után asszimilálódtak és ma a legjobb magyar és muraközi hazafiak

Muraköz lakossága, amely századokon keresztül sok vérről áldozott, szívesen fogadta ezt a csendes bevándorlást, mert a vitézi harcokban elpusztult sok munkaerőt pótolni kellett, de muraköziségét és magyarságát soha fel nem adta. A muraközi őslakoságból soha nem lett horvát, hanem a bevándorlottak lettek muraköziekké.

Figyelemre méltó a muraközi magyar őslakosság száma is. Itt laktak magyarok akkor is, amikor anyakönyvnek még híre-hamva sem volt s így nem lehet megállapítani, hogy mely évszázadban, valószínű a magyarok első terjeszkedése, esetleg a tatárjárás idején, kerülhetek ide. Csak Máté a XIII. században alapította Csáktornyát, Pót-tornyát (ma Bottornya) is az időben keletkezett egy

Póth nevű földesur alapításaként. Tehát a tatárjárás idején Muraközben már magyarok laktak. Muraköz alsó és felső járása tele van a legszebb magyar nevekkal: Varga, Furdy, Kanizsai, Szegedy, Hunyady, Haramia, Soós, Nagy, Nagyfalussy, Muraközy, Balogh, Kőrös, Hegedüs, Angyal, Végh, Rhosóczy, Faisz, Mihóczy, Juhász, Fodor, Osztrugnyay stb. Ezek mind ma is élő muraközi magyar családok és sokan közülük ma is örök oklevelüket. Sajnos a legújabb generáció alig tud már magyarul és nevének történelmi jelentőségét sem ismeri.

A nemeselek között sok muraközi nevű is előfordul, mint a Glavina, Mihoczek, Hajdinyák családok. Ez immár csak a muraköziek magyar hazafiságát és ősi vitézségét bizonyítja.

Épügy megörizte a muraközi nép századokon át nyelvének sajtóságát is. Ezen nem tudott változtatni még a 23 évi megszállás sem.

Spectator

vást intézett az ország népéhez, amelyben a Vörös Kereszt támogatását kérte minden magyartól. — Halálra ítélték és kivégezték Graisin Grozda ujvidéki tisztviselőt, aki bombamerényletet kísérelt meg egyik úlet ellen. — Stankov Natália 19 éves diákányt 14 évi fegyházra ítélték. — Tizhónapi börtönre ítélték Vágó Pált, aki törrel halálra sebezte leánya zsidószármazású udvarlóját.

Se nemške novine pišeju, kak so Magjarske trupe junački predrale med Dnjeperom i Donecom. Hitler, voditelj i Kancelar pre otvorenju letošnje akcije za simsku pomoć, držal je velkoga govora v Cerlinu v športskoj palači. Prijavil je, kaj se sovjetska vlast, koja se grozila celoj Evropi, već srušila i nigdar više se nabo zdigla. Broj bolševičkih zarobljenikov se podigao na dva i pol milijuna, taborski plen na 22.000 štukov, 18.000 oklopljenih kol, i 14.500 avionov. Poleg historiske carske palače Leningrada so nemci već zavzeli. Nemške i taljanske račne sile so napravile nove jakke napadaje na engleske kule v severnoj Africi. Vitez Bartha Károly honvedski minister je čez radio pozval naroda orsaga, za pomoć členom Križu. Graisin Grozdu, činovnicu v Ujvidéku so odsodili na smrt i obesili sato, kaj je bombu vložila v jeden štacun, a Stankov Natáliju, školariću, koja je stara 19 let, so odsodili na 14 let rešta. Vágó Pavla, koji je z nožom na smrt ranil hofiranta njegve čeri, koji je bil židovskoga roda, odsodili so na 10 meseci rešta.

Vasárnap — Nedela

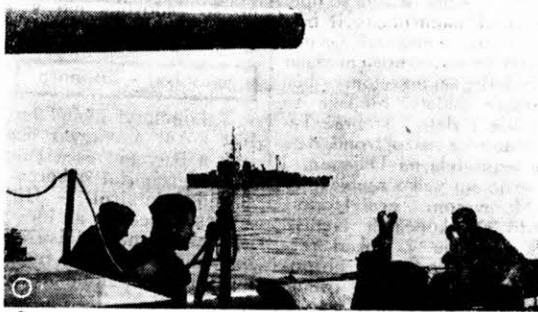
Tüzérségünk eredményesen támogatta a szövetségesek gyalogságának előretörését, a honvéd légiőrök pedig ismétellen bombázták a szemben levő ellenség közeledő vonalait. — A német repülőek a Fekete Tengeren elsüllyeszttek egy 20.000 tonnás csapatszállító hajót és nagy légitámadást hajtottak végre Moszkva és Szentpétervár hadifortosságú célpontjai ellen. — A nagy német előnyomulás sikeresen folyik. — Az angolok öt hét alatt 176 repülőgépet vesztettek. A németek vesztesége ugyanakkor 40 gép volt. — Pénteken éjjel angol bombázó repülőgépek Rotterdamban leromboltak két templomot és elsüllyeszttek egy kórházhajót. — Német tengeralattjárók az Atlanti Óceánon elsüllyeszttek négy kereskedelmi és egy tartaljhajót. — Megkezdődött Budapesten az Országos Katolikus Nagygyűlés. Megnyitóbeszédet dr. Serédi Jusztinián, Magyarország bitoros hercegprímása mondott. Délután szentségi körmenet volt a Bazilikától az országház lépcsőin felállított ol-tárig.

Nási kanoneri so dobro potpomagali našim skupnim pešičkim trupam pre napredovanju, a honvédségi avioni pak so hitali bombe na česte nepriatelja, koji stoji napri naših. Nemški avioni so na črnomoju vtopili jednu ladju 20.000 tón, koja je vozila soldačiju, a v Moskvi i Petrogradu so

hitili čuda bombi, na taborski važna mesta. Nemci idu fest napre. Englezi so čez 5 tjednov zgubili 476 avionov, v isto vreme so nemsgubili 40 mašin. V petek v noći so engleski avioni v Rotterdamu z bombami srušili dve cirkve i vtopili jednu špitalsku ladju. Nemške podmornice so na Atlanskom morju vtopile štiri trgovačke i jednu ladju s cisternama. V Budapešti se hapila velka Katolička skupščina. prvoga govora je držal Dr. Serédi Justinian, kardinal i hercegprímaš Magjarske. Popoldan je bila procesija s šakramentom od bazilike do oltara na štingam orsačke hiže.

Hétfő — Pondelek

A Bund című svájci lap nagy cikkben ismerteti a magyar katonák nagyszerű teljesítményeit s a magyar gyorscsapatok lendületes, eredményes támadásait. — A német légiőrök fokozódó és nagyhatású légitámadásokat intézett Moszkva hadiüzemei ellen. — Az új német támadás egyetlen szakaszon 11 vasútvonalat és 11 vasutat pusztított el. — Német rohamcsónakosok elfoglalták Abruca szigetét és foglyul ejtették a védőőrséget. — Szentpétervár hajógyárait és kikötőberendezéseit ágyuzta a német tüzérség.

Német tengerierők utban. (Foto RDV.)

— Moszkvában pánik van — állapítják meg az amerikai lapok. — A német légiőrök ismét nagy veszteségeket okozott a sovjét repülőeknek. — Öt nap alatt 179 ágyul, 472 géppuskát és 31 páncélost zsákmányoltak a németek. — Keletkariéliában a finn csapatok eredményesen folytatják hadműveleteiket. — Nagy sikerrel zárult a Vörös kereszt kétnapos fővárosi gyűlése.

Švajcarski list „Bund“ zvaní na velkom piše, kak so junački napre išli magjarski soldati i magjarske fletne trupe kakše uspešne napadaje delaju. Nemški avioni so opet velke napadaje napravile na taborske fabrike v Moskvi. Novi nemški napadaji so samo na jednoj liniji poništili 44 štreke i 14 železnice. Nemci so čoni zavzeli s otoka Abruca i zarobili subranite. Nemški kanoneri so strelali na fabrike i stajališča ladji v Petrogradu. Američke novine pišeju, da je v Moskvi velki strah. Nemški avioni so opet čuda sovjetskih

avionov potukli. Za pet dni so nemci zavzeli 178 štukov, 472 mašingerov i 34 oklopljenih kol. V istočnoj Kareliji finci lepo napredovaju. V Budapešti so za dva dni čuda nabrali za črteni križ.

Kedd — Tork

A magyar katonák hőstettei egyaránt kivívják barát és ellenség bálmulatát — írják az olasz lapok a honvédség harcairól szólva. — A körüzárt szentpétervári helyőrség minden kitérés kísérlete megfiusult. — A város előtt lángokban állnak a Putilov-művek hatalmas gyárai. — A kronladi öbölben súlyos veszteséget szenvedtek a partraszállást megkísérlő bolsevisták. — Zsufolásig megrakott sovjét szállítóhajókat süllyesztettek el a németek. — A német aknakutató hajók nagy sikerrel támogetták a Balti-szigetek elleni hadműveleteket. — Nagy angol erőket összpontosítottak az afgán határon, mert Anglia Afganisztántól is a német állampolgárok kiutasítását követeli. — Német és olasz osztagok számos foglyot ejtettek és sok fegyvert zsákmányoltak Sol unán. — Az olasz légiőrök Máltát és Ciprust bombázták, a német repülőek pedig újabb légitámadást intéztek Szeze ellen. — Kormányzó Urunk táviratban üdvözölte a bolgár királyt trónralépésének évfordulóján. — Az

KERESKEDŐ, ÜZLETEMBER, IPAROS

nem nélkülözheti a hirdetést.

Akit többen ismernek,
többen keresnek!

Hirdessen lapunkban
és egész Muraköz ismerni fogja!

Keretes hirdetések ára:
milliméter soronként 10 fillér.

z nova na Suez. Naš Gospon Guverner je telegrafski gratuleral buvgarskom Kralu na letošnjicu, kaj je stopil na tronu. Celi orsag je pokazal svoju žalost spomenu viteza Gömbös Gyule magjarskoga ministra predsednika, koji je hml pred par let. Paradne velke katoličke skupščine v Budapešti idejo dale.

Szerda — Sreda

A magyar seregltek előtt állott szovjetarcvonal összeomlott és az ellenség megkezdte a visszavonulást. — Kisebb honvédkötletek nyomban megszálltak néhány fontosabb pontot a Dnyeper keleti partján. Több száz foglyot is ejtettek. — A német és szövetséges csapatok nagy győzelmet aráltak az Azovi Tengertől északra levő térségben. Foglyul ejtették a kilencedik sovjét-hadsereg egész vezérkarát. — A német légiőrök már bombázták Rosztovot, mely a Don torkolatánál fekszik és igen jelentős ipari központ. — Rádióon felhívták Észak-Japán lakosságát, hogy készüljön fel a védelemre. Az északi sziget egyik része sovjét birtok. — Londoni vélemény szerint a Szovjetunió válságosabb helyzetbe kerülhet, mint valaha és félni kell Moszkva bekerítésétől is. — Magyaránny angol katonai előkészületek folynak Törökország déli határan.

egész ország mélyeséges kegyellett adózott vitez Gömbös Gyula. Magyarország öt évvel ezelőtt elhunyt miniszterelnöke emlékének. — Folytatódta a Katolikus Nagygyűlés ünnepségei a fővárosban.

Taljanski listi pišeju za magjarske honvede, da so magjarski soldati takši junaki, kaj se nim čudiju priatel i nepriatel. Zaokroženi soldati v Petrogradu so šteli vun predreti, ali so ne mogli. Pred varašom goriju velke Putilov fabrike. Pre Kronstadt-u so šteli bolševiki stopiti na suho zemlu, pak so poleg toga velke zgubičke meli. Jak o pune sovjetske ladje so nemci vtopili. Nemške ladje, koje iščuju mine, so bile nemcam na velku pomoć pre Baltijskim otokima. V Afganistanu so spravili velku vojku na granicu, ar englezi zahtevaju, kaj bi i odnod nemce pretirali. Nemške i taljanske trupe so čuda soldačije zarobili i čuda oružja zavzeli pre Sollunu. Taljanski avioni so hitali bombe na Ciprus i Maltu, a nemški pak

Sovjetska fronta, koja je stala pred magjarskim trupama, se srušila i nepriatel se počel povlačiti. Menjše honvedske trupe so nam zavzele neštore važne točke na istočnoj strani Dnjepera, i zarobili so i parsto soldatov. Nemške i zvezane trupe so napravile velku pobeđu severno od Azovskog morja i vlovili so celi generalštab devete sovjetske armije. Nemški avioni so već i na Rostov, koji leži pre Don-u i ima čuda fabrike, hitali bombe. Na radio so pozvali stanovništvo v severnom Japanu, naj se spravi na obranu. Severni otok je v jednm delu sovjeta v rokaj. V Londonu so mišljenja, kaj bodo sovjeti došli v hušji položaj, kak so da bili i treba se bojati kaj bodo i Moskvu zaokrožili. Na turski granici, od polidneve strane englezi čuda soldatov spravljaju skup.

Muraközben örökké él Gasparics Márk szelleme és hazaszeretete

Magyar érzésektől átfutott megnyilatkozás volt
a perlaki emlékmű visszaállítása és leleplezése

V Medjimurju za navek živi duh i domolubnost Gasparics Marka

Spravlanje i odkrivanja spomenika v Prelogu je bilo puno domolubnosti
i magjarskog čuvstva

Valószínű Gasparich Márk égi szellemének köszönhetően, hogy az egész heti borús, esőre hajló idő szombaton délután hirtelen derültre fordult, vasárnap reggel pedig a legszebb őszi napra virradtunk.

Az utcák ragyogtak a tisztaságtól, minden házon nemzet, zászló s már korán reggel a templom előtti főtér tele ünneplőruhás emberekkel, akik a zászlókkal, virágokkal feldíszített és fehér lepellel borított emlékművet nézegetik.

9 óra 30 perckor felvonult a 17. honvédszázados perlaki állomány zászlóaljának egy százada, utána a perlaki és környékbeli tüzoltó-csapatok zenekaraikkal. Nagy lelkesedést keltett a perlakiak és drávaegyháziak díszfelvonulása. Legelő a lovasbanderium muraközi nemzeti viseletben, utána a biciklisták hosszú sora, majd a beláthatatlan hosszúságú menet zászlóerdő alatt nemzeti viseletben.

Érkeznek az előkelőségek Gospoda dohajaju

Közben megérkeztek az előkelőségek: vitéz gróf Teleki Béla, Zala vármegye főispánja, vitéz Horváth Ferenc vezérőrnagy, dr. Brand Sándor, Zala vármegye alispánja, dr. Vida János és vitéz Hertelendi Ferenc, a két járás főszolgabírái, dr. Gasparich György kanonok, esperes-plebánus, Szabó Győző ny. járásbírói elnök és még sokan mások. Kivonultak a perlaki és drávaegyházi iskolák tanulóik vezetésével a letenei tűzharcosok egy százada dr. Csemesz Dénes kir. közjegyző vezetésével és a Szent László cserkészcsapat egy őrsé. A főteret teljesen megtöltötte a mintegy 5000 főnyi közönség.

Ünnepi táborimise a Templom-téren Paradna otrata meša pred crkvom

Az ünnepi misét Pehm József pápai prelátus, zalaezerszegi apátplebánus mondotta. P. Murray Frigyes ferencendi áldozár segédletével. Az egyházi énekeket a perlaki leánykar adta „ő Skok Albin kántor vezetésével. A szentmise befejeztével Pehm József pápai prelátus lelket indító predikációt mondott.

Párhuzamot vont Assisi-i Szent Ferenc és Gasparich Márk között. Mindketlen a szegénység apostolai voltak és mindkettőben lángolt az isteni szik-

Signurno moremo zafaliti nebeskom duhu Gasparics Marka, kaj se po tom oblacnom, na deždi spravlenom vremenu, koje je bilo črez celi tjeđen, v soboto popoldan obrunlo vreme na lepo vedro a v nedelu v jutro pak smo se zbudili na lepi sunčani jesenski den.

Vulice se svetiju od čistoče, na saki hiži zastava i već v jutro zarán je piac pred crkvom pun ljudi v svetešnji opravi, koji glediju spomenika, okinčenoga s zastavami i cvetjem i pokritoga z belim plaštom.

Ob 9 vur i 30 minut je došla paradna kompanija honvedskog bataljona, 17. honvedskoga regimenta, koji ve v Prelogu služi, za njimi fejevvergari preločki i z okolice s svojimi bandami. Jako je lepo bilo gledati da je došla paradna prošecija s preločancami i cirkovlančanami. Na pre dečki konjeniki v medjimurskoj narodnoj opravi, za njimi dugi red bici klistov, a dale 'za njimi. Bog zna kulko naroda, moški, ženske v paradni opravi.

Med tem so došla gospoda: vitez gróf Teleki Béla veliki ispán Zalavarmegije, vitez Horváth Ferenc general, dr. Brand Sándor viceispán Zalavarmegije, dr. Vida János i vitez Hertelendi Ferenc poglavari tih dveh medjimurskih katorov, dr. Gasparics György, kanonik, jašpriš, plebanos, Szabó Győző predsednik soda v penziji, koji je negda v Prelogu služil, i čuda gospode. Onda so bila školska deca s Preloga i Cirkovlan, s svojimi naučitelji, jeden eug frontskih soldatov z Letine, vodil njih je dr. Csemesz Dénes kr. notavjuš, jeden eug Szent László cserkeszov, i naroda do pet jezer ljudi, koji su napunili pijaca.

ra e hazaszeretel. Ez tünteti el keltőjük közt a nagy idő- és térbeni különbséget.

Gasparich Márk, a kitünő egy házi szónok, az 1848-i viharos idők alatt

a kereszthez kardot kötött, lelkesített, buzdított, majd a nemzet szerencsétlen bukása után bujdosott, amíg 1853. szeptember 2-án a hatalom akkori gyáva birtokosai nemzeti vértanúvá nem avatták.

A mély hatást keltett prédikációjának elhangzása után P. Mu-

ray Frigyes ferencendi áldozár mondott muraközi nyelven szentbeszédet az akkori időkhöz és méltatta Gasparich Márk hazaszeretét és vértanu halálát.

Paradnu mešu je služil Pehm József, papinski prelát, opat plebanos v Zalaezerszegu, asistent je bil P. Murray Frigyes franciškanski duhovnik, a popevale so praločke puce, jako lepo, vodih njih je Skok Albin preločki kantor.

Ujra áll a Gasparics-emlékmű Gasparicsov spomenik nazaj stoji

Az ünnepély egyházi részének befejezése után a hivatalos személyek, megyei és városi előkelőségek elfoglalták helyeiket az emlékmű előtti emelvényen.

A himnusz elhangzása után elsőnek Kolarek Szilvica, a perlaki elemi iskola tanulója lépett az emelvényre nemzeti viseletben és elszavallta a „Ledölt szobor” című verset. Szép magyar kiejtése meleg örömet keltett.

Utána dr. Brand Sándor, Zala vármegye alispánja, a szobor-bizottság által felkért ünnepi szónok mondotta el nagyhatású beszédét.

— Zala vármegye nevében is meg kell emlékezni Gasparich Márk szelleméről, — mondotta többek között — akinek emléke a megyében soha nem halt ki. Most, midőn Horthy Miklós parancsára

magyar honvéd őrzi a Dráva partját, a Gasparichok is katonák.

A hősök kultusza nemzeti kötelesség. A magyar nemzet nem lehetne Európa bástyája, ha

Az emlékmű széttörte a trianoni bilincseket

Te spomenik je zrušil trianonske lance

Beszéde további részében megemlítette, hogy néhai Margitai József, a csáktornyai tanulóképzede volt igazgatójának eszméje 1920-ban az volt, hogy Gasparich emlékművét vissza kell szerezni és fel kell állítani Zalaezerszegen. Az alispán véleménye azonban az volt, hogy a szobor jó helyen van a nagy vértanu Muraközben élő, hazafias rokonai őrizetében, mert el-eljön az az idő, amikor

az a szobor szét fogja törni a trianoni bilincseket és

Po sveti meši je Pehm József papinski prelát držal prodeštvo, koje je ludem išlo do srca.

V prodeštvu je Gasparics Marka prespodobil k Svetom Ferencu asiškumu, Obedva so bili apoštolni siromaštva i v sreću obedveh je gorela boža iskva i ljubav za domovinu. V tem so spodobni, makar je med njimi dugo vreme i velka zemla.

Gasparics Marko, bil je jako dober cirkevni prodikator, a da so došla žalostna vremena 1848. leta,

onda si je k križu prevézal i sablu

i tak je batrovil junake, a da je narod nesrečno prepal, onda se skrivaj, dok so ga ne 1853. septembra 2.-ga, oni kukavci, koji so meli vlast v ročaj, napravili za božega i narodnoga mučenika.

Da je to prodeštvo, koje je išlo globoko do duše prešlo, onda je P. Murray Frigyes franciškanski duhovnik po medjimurski restoracii ona vremena i v svojem prodeštvu spomenul domolubnost i mučeničku smrt Gasparics Marka.

nem volnának nemzeti hőseit, vértanuit.

Da se cirkevna parada zvršila, onda so službeni ljudi, varmegijska i varaška gospoda zavzela svoja mesta na tribini pred spomenikom.

Najpredi so igrali i popevali Himnusa, onda je stala prva na tribinu Kolarek Silvica, vučenica preločke narodne škola i deklamirale je pesmu „Ledölt Szobor”. Lepo je govorila magjarski, sakomu se dopalo.

Zatim je dr. Brand Sándor, viceispán Zalavarmegije, koga je odbor za postavljenje spomenika, za to zaprosil, zrekel svoj velki paradni govor:

Hapil se stem, da se i v ime Zalavarmegije treba zmisli za velki duh Gasparics Marka, a njegov duh i denes živi v sreću varmegije. Ve da po zapovedi Horthy Miklósa,

magjarski honved pazi na Dravi, so i Gasparicsi soldati.

Spomen junakov čuvati je narodna dužnost, magjarski narod nebi mogel biti kula Europe, da nebi imel narodne junake i mučenike.

fel fog építeni a hid, amelyen át Muraközöt vissza fogja hozni a testvéri kapcsolcs.

Az emlékművet néhai Margitai József tervezte, néhai Trsztenyák Bódog, perlaki születésű, csáktornyai kőfaragó mester véste márványba és ime ismét itt áll és büszkén hirdeti a magyarság nemzet erejét és Gasparich Márk vértanúságát.

Gasparich Márk 1810-ben született Drávaegyházban, szegénysorsú, sokgyermekes föld-

müves szülőktől. Iskoláinak elvégzése után pappá szentelték. Az ország különböző vidékein hirdette Isten igéit. Az akkori nagy férfiak, Széchenyi, Deák lebegtek szemei előtt, ezektől sohasem tántorodott el. A szabadságharc kitörése után Percezel Mór tábornok tábori papja lett, kereszttel és karddal a kesében lelkesítette a hazáért küzdő hőseket. A nagy nemzeti bukás után földöntfutóvá lett, majd 1853. szeptember 2-án a magyar nemzeti Genuusz feltette fejére a vértanúság dicsőséges koszorúját.

Dale je rekel v svojem govoru, kaj je pokojni Margitai József direktora preparandije v Cakoveu 1920. leta rekel, da je treba Gasparicsov spomenik nazaj zeti i postaviti ga v Zalaegerszegu, ali misljenje vicešpana je bilo, da je spomenik na dobrom mestu, domoljubna rodbina velkoga mučenika, koja živi v Medjmurju, ga verno čuva i došo bo vreme

da bo ov spomenik zrušil lance trianonskoga kon-

Zrinyi és Gasparics a nemzet nagyjai

Zrinyi i Gasparics velki človeki naroda

Rokonaihoz irt utolsó levelében azt mondja: Egy bűne volt, hogy hazáját nagyon szerette és ezért meg kell halnia. Kérte őket, őrizzék meg emlékét és szeressék hazájukat. A vizsgatársára küldött lelkész még ő hátkorította s utolsó szavai voltak:

„Éljen és élni fog a magyar hazai!”

A magyar nemzetnek szükség volt Szent Istvánra, Szent Gellérre, Zrinyire és katonáira, Gasparich Márkra és társaira. Ezek lették naggyá a nemzetet.

Minden muraközi magyarban lángolni kell a nagy hős eszméjének. Két név, két eszme:

Zrinyi: „Ne bánts a magyart!” és Gasparich Márk Krisztusi alázatossága és vértanu halála

lebegjen szemeink előtt.

Ezután lehullott a lepel az emlékműről és szavait azzal fejezte be az alispán, hogy a magar részéről hirdetni és követelni fogja a magyar eszme fényes ragyogását Muraközben. Kérte a Mindenhatót, hogy áldás, békesség szálljon Muraközre és derék népére.

Egy egyszerű muraközi asszony...

Jedna medjurmurska selska žena

A leleplezési szónoklat után dr. Gasparich György, c. kanonok, esperes-plebánus, Perlak szülőtte mondott ékes, tiszta muraközi nyelven beszédet. Ismételte az alispán szavait, majd nagy vonásokban változta az azóta bekövetkezett eseményeket. Ő az egyedüli élő azok közül, akik az első leleplezésen részt vettek. A trianoni porbahullás után az emlék utban volt, el kellett távolítani, de Magyarország hitt a feltámadásban és a Mindenható jóságában, aki pe-

trakta, bo se zazidal most, prek kojega bo bratska ljubav Medjmurje nazaj dopelala.

Spomeniku je plana napravil pokojni Margitai József, sklesal ga v mramor pokojni kamenoklesar Trsztenyák Bódog, preločki sin i evo ga, nazaj tu stoji i gradavo glasi jakost magjarskoga naroda i mučeničku smrt Gasparics Marka.

Gasparics Mark se rodil 1810. leta v Cirkovlanaj, od siromaških selskih roditelov. Bil je jako dober deak i da je škole zvršil so ga posvetili za popa. Bil je velki cirkevni govornik. Ondašnji velki ludi Széchenyi, Deák, Kossuth so mo bili pred očmi, od ovih se ne nigrad dal odstraniti, a da je izbil tabor za slobodu, onda je postal taborski pop pre generalu Percezel Mőricu. S križom i sablom v roki je batrovil narodne junake, koji so se borili za slobodu. Da je došla velka narodna propast, postal je vandracev se dok mu ne je 1853. leta septembra 2. magjarski narodni Genius, na glavu del dičnoga venca narodnog mučeništva.

V zadnjem listu, k svojoj rodbini veli: jeden je greh, kaj je jako lubil svoju domovinu i zato mora hmreti. Prosil njih je, naj čuvaju njegov spomen i naj ljubiju svoju domovinu. Duhovnika, kojega so mu poslali, daga prepravi na smrt, je još on batrovil, a zadnje reči so mo bile:

„Naj živi i za navek žive! bo magjarska domovina.“

Magjarski narod je moral meti Svetoga Stefana, Svetoga Gellérta, Zrinyiove soldate, Gasparich Marka i spodobne k njemu. Te so napravili, kaj je magjarski narod velki.

V sakom medjurmurskom magjaru mora z visokim plamenom gorati misel velkoga mučenika. Dva imena, dve misli:

Zrinyi: „Naj bantuvati magjara!“ i Gasparics: Kristušova poniznost i njegva mučenička smrt,

naj nam bode navek pred očmi. Zatem so doli zeli plašt s spomenika.

Svoje reči je govornik zvršil stem, da bo on navek glasil i zahteval, kaj bode magjarska misel navek svetla v Medjmurju. Prosil je svomogućega Boga naj bo blagoslov i mir nad Medjmurjem i njegovim poštenim narodom!

dig Istenben bizik, az nem esatlakozik.

Magyarország feltámadt s e szobor újra áll!

Utána Kecskés Józsa elemi iskolai tanuló szavallta el a Boldogasszony anyánk című verset, a refréneket pedig a kitűnően összeválogatott és betanított elemista vegyeskar énekelte Nagy István igazgató vezetésével.

Ezután következett az ünnepély egyik fénypontja. Felállott

„Egy életen át”

című filmet. Főszereplő: Paula Wessely

az emelvényre Peuceczné Kolarek Ilka, perlaki születésű, muraközi anyanyelvű parasz-asszony és magyar nyelven, hibállan kiejtéssel igen mély értelmű és nagyhatású beszédet mondott. Az egyszerű asszony bántalatos tájékozottságról tett tanubizonyítást Magyarország történelmével és a szentistváni eszmével kapcsolatban.

Dr. Sebestyén Mátyás perlaki ügyvéd záróbeszéde után Kősz József perlaki községi bíró átvette az emlékművet megőrzésére.

Za tem govorom je dr. Gasparics György, kanonik, jasprisplebanoš. naš preločki domorođec rekel govora po našem svetlom i dragom čistom medjurmurskom jeziku. Ponovil je reči vicešpana, a zatim pak je na velkom reztolnačič pripcepnja zadnjih let. On je zadnji živi od onih, koji so bili pogan, da so prvi odkrili Gasparicsovoga spomenika. Potli trianonskog ugovora, da so nas ponizili, je te spomenik bil na zadevi, pospravili so ga, ali Magjarska je

verovala, kaj se bo još zdigla i v drobiti Boga, a koji se v Boga vufa, on se ne vkan!

Magjarska se zdigla, a spomenik nazaj stoji!

Za njim je Kecskés Pepica, vučenica narodne škole, deklamirala lepu svetu pesmu „Boldogasszony anyánk” (Naša blažena Mati), k koj so popevali zebрани deaki, dečki i puće, na jako lepom glasu, a vodil njih je školski direktor Nagy István.

Za tem je došla jedna svetla točka programa ove parade. Stala je na tribinu Pevčevka, rođjena Kolarek Ilka. Zena, rođjena preločanka, možača medjurmurskoga jezika, pak je po magjarski, prez sake pogreške zrekla takšega govora, kaj so se si čudili. Tulko moremo reči, kaj Kolarek Ilka dobro pozna magjarsku povest i misli Svetoga Stefana.

Dr. Sebestyén Mátyás preločki fiškajlus je s svojim govorom zvršil paradu i za njim je Kősz József preločki općinski birovo prezel spomenika na čuvanje.

Koszoruk erdeje...

Cela šuma vencov pokriva spomenika

Végül Németh Magda nagykanizsai liciumi növendék, Németh Jenő perlaki születésű tanító leánya diszmagyarban elszavallta a Tüzes barát-ot. Ezután következett az emlékmű megkoszorúzása.

Koszorut helyeztek el: Dr. Csempez Dénes letenyei kir. közjegyző, vitéz gróf Takách-Tolray József, a Tüzharcos Szövetség elnökének megbízásából a tüzharcosok nevében, vitéz Horváth Ferenc vezérőrnagy mint Muraköz fia, igen szép magyar és muraközi nyelvű szavak kísérelében, vitéz Farkas Ferenc őrnagy a m. kir. honvédség nevében, dr. Brand Sándor alispán Zala vármegye közönsége nevében, Szabó Győző nyug. járásbírósi elnök a Nagykanizsán lakó perlakiak nevében, Pecsornik Ottó városbíró Csáktornya közönsége nevében, Kelemen Ferenc bankigazgató a Baross Szövetség nevében, Kősz József községi bíró Perlak község nevében, a Szent László cserkészcsapat és Liszjak Pál községi bíró Damása község nevében. A zene eljátszolta a Hiszek-

egy-et és ezzel ez a szép hazafias ünnepély véget ért.

Na zadnje je Németh Magda, vučenica srednje škole, čič ravučitala Németh Jenő-a, preločkoga sina, v magjarskoj narodnoj nošnji, deklamirala pesmu: „Tüzes Barát” (Plameni Frater), a zatem so polagali vence na spomenik.

Vence so deli: Dr. Csempez Jenő letinski kraljevski notaruz v ime grofa Takách-Tolray Jozsefa predsednika frontskih soldatov, vitez Horvath Ferenc, generala v svoje ime, kakti sin Medjmurja i z lepimi magjarskimi i horvatskimi rečmi, vitez Farkas Ferenc major v ime magjarskog kr. honvedstva, dr. Brand Sándor viceispán v ime Zalavarmegije, Szabó Győző penzionirani predsednik soda v ime preločancov, koji stanujuju v Kanizi, Pecsornik Otto varaški birovo v ime varaša Cakovec, Kelemen Ferenc direktor v ime društva „Baross”, Kősz József općinski birovo v ime preločke općine, čerkesi Svetoga László-a i Liszjak Pál općinski birovo v ime općine Domasinec.

Bande so odig rale „Hiszekegy”-a (Vera Boža) i stem je parada bila zvršena.

Az ünnepi ebéd és a felköszöntők

Paradni obed i pozdravi

Az ünnepélyt követő társas-ebéden az első felköszöntőt vitéz Horváth Ferenc vezérőrnagy mondotta a Kormányzó Urra. Utána felolvasták Uzdőczy-Zadravecz István nyug. tábori püspöknek vitéz Horváth Ferenc vezérőrnaghoz intézett levelét, melyben sajnálatát fejezi ki, hogy — budapesti elfoglaltsága miatt — az ünnepélyen nem lehet jelen, de lélekben velünk van és osztozik hazafias örömmünkben.

Dr. Sebestyén Mátyás perlaki ügyvéd vitéz gróf Teleki Béla főispánt köszöntötte fel, — aki magas szárnyalású beszédben méltatta az eseményeket, a haza iránti áldozatra hívta fel Muraköz közönségét és jobb jövőt ígért. Dr. Brand Sándor alispán programbeszédnek is beillő felköszönlését meleg ünneplés fogadta.

Za paradom so se zišli si skup na obed. Prvi je vitez Horvath

Az Európát veszélyeztető szovjet-hatalom már megtört és többé sohasem emelkedik fel

Ismét óriási méretű hadművelet folyik Keleten — Világszerte nagy feltűnést keltett Hitler beszéde

Nem lehet csodálkozni azon, hogy az egész világ még most is a birodalmi vezér beszédének hatása alatt áll. Ilyen nagysúlyú beszédet ma egyetlen államfő sem tud mondani, mert az események irányításának csaknem minden eszköze Hitler vezér és kancellár kezében van. Ezekkel és még inkább az eddig elért eredményekkel alá tudja támasztani szavait és olyan nyomtatékat tud nekik adni, amilyen örömmel fogad a barát és saját bőrén járjal az ellenség. Angliának már van néhány ilyen fájlalivalója, a Szovjetnek pedig nemsokára már nem lesz. Amerika csupán érzelmi szemléltetője a nagy veresnek és mindaddig még csak azon volt, hogy a sajtó testrészeket az ígéretek balzsamával kenegesse. Rooseveltt azonban már kezdi unni a télen szemlélődést, kezdi röstellni a demokráta testvér állandó kudarcát és minden áron *váltni szeretne valamit a nehézségekből*. A baj csak ott van, hogy az amerikai nép kevesebb lelkesedik a reménytelen és értelmellen kalandért és meg-

elégzik a szerény üzleti haszonnal, amelyet az angol-szovjet hadigazdálkodás hoz a konyhára. Mert féljenek attól a szövetségesek, hogy az amerikai nép sokkal józanabb és realitásosabb, semhogy hamis csengésű eszmék és nagyhangú jelszavak el tudják előtte ködösíteni jól felfogott anyagi érdekeit.

Az Egyesült Államokban egyébként csak úgy, mint a világ más országaiban is, a Hitler beszéd áll előtérben. A lapok különösen a határozottságra mutatnak rá, amellyel a Führer a *bolszevista veszély végleges megloktatásáról* beszélt. Feltűnést keltett, hogy említés sem történt az Egyesült Államokról. Ami Németország jövő lépéseit illeti, Washingtonban különösen arra figyeltek fel, hogy a beszédben *sejtelt hatalmas német támadás könnyen meghozható a döntést a keleti háborúban*. Ugyancsak oldalas cikkek ben foglalkozik a beszéddel az olasz, bolgár, török és spanyol sajtó és különösen kiemelik Molotov európai követelésére vonatkozó megjegyzéseket.

erejű támadás már kialakulóban van és minden oldalról való biztosítása már megtörtént. Az újabb megsemmisítő harapófogó már kimérte a maga darabját, sőt már a két hatalmas erejű kar egészen közel van egymáshoz. Hogy ezt a harapást a szovjet sem anyagilag, sem katonailag nem bírja ki, az majdnem biztosra vehető. Az ingadozó, reszegő-ropogó szovjet-lakolmányok ez megadja a kegyelmeidőfést és az angol-amerikai szövetséges legfeljebb már csak halottnézőbe mehet. *Ila ugyan egyáltalán menni akar*. Mert a szovjet azért korántsem olyan ösztinte és igaz, amint azt mády-k mutatták az ostoba medvének.

Finnország és Japán

A Finnországhoz intézett angol fenyegető jegyzékre mest juttatták el a finn választ Londonban. A finn jegyzék drámaián hideg hangon állapítja meg, hogy Anglia nem érezheti magát legjogosultva, különösen pedig kényszerítve ellenséges magatartásra azért, mert Finnország önvédelmi harcában nem egyedül harcol a szovjet ellen. Ismerteti továbbá a finn válasz azokat az állandó és Finnország megsemmisítésére törő támadásokat, amelyek a szovjet, az 1939. évi novemberi hadjáratban kezdtek el. Finnország nem nézheté tétlenül, hogy állandóan beleszóljának belügyeibe és határain egymásután építsek az ellene irányuló hadászati, berendezéseket. Végül megállapítja a jegyzék, hogy Finnország védelmi háborúját mindenféle politikai kötelesség nélkül folytatja.

Igen nagy érdeklődésre tarthat számot a japán közvéleményben egyre erősödő beavatkozási hangulat. A japán lapok egyenesen felszólítják a kormányt, hogy ne engedje magát megfélemlíteni az amerikai taktikától. Hogy a helyzet igen komolyra vált és hogy a hivatalos japán tényezők is közeli döntésre készülnek, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy Észak-Japán lakosságát rádióon felhívták a védelmi előkészületek megtételére. Ugy látszik, Japán nem elégitette ki az amerikai ígéret, hogy lemondanak a vladivosztoki utvonatról és inkább a Perzsa-öblön keresztül szállítják a Szovjetnek szánt hadianyagot. Japánban egyre erőteljesebben bontakozik ki az a bizonyosság, hogy az új világrend nem valósulhat meg a háromhatalmi egyezmény államainak győzelme nélkül.

„Eldött a küzdelem...”

A beszédről magáról meg kell állapítani, hogy legfőbb jellemvonása most is az a végtelen, megrendíthetetlen bizalom volt, amely Hitler legkisebb, legegyszerűbb mondatából is olyan lenyűgöző erővel esendül ki, hogy valóban nemesak azokat ragadja magával, akik a faj természetes, örök kapcsolatain keresztül egyelétlenek vezérük legmerészebb terveivel is, hanem hatalmába keríti azokat is, akik realitással követték a hitleri politika világtörténelmi pályafutását. Hitler bizalma mind az események elindítását, mind bekövetkezését tekintve, a végső kis részletekig megfelel tervei-
nek, várakozásainak, amelyekhez joghatót valóban nem ismer a történelem. És örömmel állapíthatjuk meg a beszédből azt is, hogy Hitler még sohasem bízott annyire, ilyen határtalan öntudattal, jóslattal és tervei még sohasem igazolódtak be annyire, mint ma, amidőn saját

bevallása szerint is olyan ellenséget győzött le, amely ha még pár hét, pár hónap áll rendelkezésére, nemesak a körülötte élő kis népekkel bánt volna el, hanem megtörhetne volna a germán kolosszust is. *„Most, hogy már eldött a küzdelem, bevallhatom, ami teddig nem volt szabad kijelentésem: egy második Dzsingisz kán készülődött rohamra Európa ellen s nemesak Európát, hanem benyúlni is megsemmisítéssel fenyegetett.”*

Számunkra, magyarok számára, van a történelmi jelentőség übeszében két olyan mondat, amely nagy visszhangot keltett a társadalomban. A Führer egyedül Magyarországot e nítet a hármashatalmi egyezményhez csatlakozott valamennyi állam közül és kijelentette, hogy diadalmas háborúja után alkotni, építeni akar és szebb jövőt kíván biztosítani egész Európa számára.

Döntés előtt a keleti harcok

Berlini politikai és katonai körökben rámutatnak arra, hogy újabb döntés előtt állanak a keleti harcok. Nem kétséges, hogy ezen a részen egészen rövid időn belül a kiveihet hasonló győzelem fog kialakulni.

Azonban bizonyos jelek mára is engednek következtetni, ami óriási meglepetéssel hat majd a világ közvéleményére. A német hadvezetőség tudja, mit tesz és számítani lehet rövidesen olyan katonai győzelemre is, amely a szovjet védelmet a legváratlanabb helyen zuzba majd össze. Az elsőpré-

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal

Ferenc general, pre obedu pozdravil Gospona Guvernera. Za njim so precitali lista Uzdóczy-Zadravecz Istvána, biskupa, kojega je napisal vitěz Horváth Ferencu generalu, da mu je jako žal, kaj nemre dojtí na paradu, ali ima te dneve preveč čuda posla v Budapešti, nego v duhu je znami i deli naše domolubno veselje.

Dr. Sebestyén Mátvás preločki fiskalijus je pozdravil velkoga ispana, viteza grofa Teleki Belu, koji je mam dal odgovora na pozdrav i v svojem visokom govoru prepovedal svetska pripečenja, pozval raroda, da ve v tem teskim vremenimamora saki aldatvati za domovinu i obečati, kaj bo i Medjimurje meio bolšu budučnost Onda je bil govor v icešpana dra Brand Sandora, koji je bil kakti program za budučnost i jako so ga pofalili.

Muraköz boldogulni fog

Medjimurje bo srečno

Nagy hatást váltott ki Kolarék Ilka, aki háromszor is felszólt az szivből jövő, magyar beszéddel éltette Szabó Győzőnét, volt tanítónőjét, a kanizsai vendégeket, és a magyar dalt, amelyet rögtön szép szoprán hangon el is énekelt.

Felköszöntötték még vitěz Horváth Ferenc vezérőrnagyot, mint Muraköz nagy fiát és a felszabadításkor a m. kir. honvédség képviselőjét, majd Muraköz nagy barátját, Pehm József pápai prélatust, akinek hervadhatatlan érdemei Muraköz felszabadítása körül örök emlékeztűek lesznek. Szabó Győző ny. járásbírósi elnök pedig, aki 18 éven át Perlakon bíraskodott, szép emlékekkel teli beszéddel a perlakiaknak kívánt sok boldogságot.

Gasparich Márk! Ha letekinysz az égből, látni fogod, hogy Muraköz népe Téged el nem felejtett és eszmédét követni fogja örökkön örökké!

Ugy legyen!

Spektator

Velko veselje so zezvali govori Kolarék Ilke, koja se tirpot oglasila i s svojimi, je srca govarami, prez da bi se na to perpravila, pozdravila gospu Szabó Győző, svoju negdašnjju navučitelicu, kanizske goste i magjarske popevke, pak je mam i odpojevala na svojem lepom glasu jednu lepu magjarsku popevku.

Pozdravili so još vitěz Horváth Ferenc, generala, kakti velkoga sina Medjimurja i pre oslobodjenju Medjimurja zastupnika kr. magjarskog honvedstva, Pehm Józsefa papinskoga prelata velkoga prijatelja i pomočnika pre oslobodjenju Medjimurja, koji ima takše zasluže, koje nigdar nabomo pozabili, a Szabó Győző, predsednik soda v penziji, koji je 18 let bil sodce v Prelogu i ima lepe spomene stoga mesta, je pozdravil preločance.

Gasparics Marko! Ako glediš z neba doli, vidiš, kaj je medjimurski narod za Tebe ne pozabil i bode sledil tvoje misli za navek. Tak naj bo!

Spektator

Országjárás — Putovanje po orsagu

Veszprém: a királynő városa Veszprém: varaš Kralice

Veszprém város a gidres-gödörös... Igy szól a nóta erről a bájos kis dunántúli városkáról, amely talán a világ leg-egyenetlenebb fekvésű városa. Amint befelé indulunk a vasut-ról, alig teszünk néhány száz lé-pést, már hatalmas völgy szá-lad le előttünk. Nem kell azon-lad azt hinni, hogy valami csu-pasz, legfeljebb fával benőtt mé-lyedésről van szó. Szép, rendez-tett utca gyönyörködteti a szem-et, amelynek emeletes házai szin-te orra bukna a meredek lejtőn.

Mielőtt azonban tovább men-nék a belvárosban, vessünk néhánny pillantást a görbe vá-rostörténelmi multjára, amely-ben fény és árny egyaránt a ma-gyar erőt, a magyar dicső-séget hirdeti. Veszprém gazdag természet ikinceit már a kő-korszak embere is ismerte, de megtalálták ezen a tájon a kő-korszakot követő bronzkor kul-turájának maradványait is. Amikor a régi római birodalom határai Pannoniát is magukba foglalták, Cimbriana néven már város állott a mai Veszprém he-lyén. Ezt foglalták el a népván-dorlás századaiban az avarok, azután pedig a szlávok. A 9. században Svatopluk morva fe-jedelem székhelye volt a város,

amelynek falai között folyt le a mondákból ismert alku Árpád fejedelem és Svatopluk között.

„Veszprém varaš je grabasti...“ Tak govori pesma sa te lepi mali varaš, prek Dunava, koji je mrti na celom svetu sam svoje forme! Kak idemo s banhofa nutri, komaj kaj smo par sto korakov napravili, već je velka dolina pred nami, Ali ne mrti kakva gola, s par drevi naraščena graba, nego lepa, vredjena vulica nam oči ve-seli, v kojoj visoke hiše skorem na nos padaju s brega v dol.

Ali predi nego bi išli v snutreš-nji varaš, bomo oko hitili na po-vesnu prošlost toga „grabstoga“ varaša, koji makar svetel, makar temen, furt nosi glas magjarske jakosti, magjarske dike. Naturalne bogatosti Veszpréma so poznali ludi već i v kamenoj dobi, ali so v tom kraju našli trage i kulture bronzane dobe, koja je došla potli kamene. Da je pod staro rimsko kraljestvo spadala i Pannonia, onda je na mestu denešnjega Veszpré-ma već stal varaš pod imenom Cimbriana. Toga varaša so za vreme selbe narodov savezli avari, a potli slaveni. V 9 stoletju je tu kraluval Svatopluk moravski vladar i med stenami toga varaša so se, kaj pripovešti pripovedaju, pogajali vladari Árpád i Svatopluk.

!A püspökvár — Biškovpi grad

Ezzel kezdődik meg Vesz-prémben a magyar történelmi idő. Nem sokkal később a város alatt vetették meg a keresztény Magyarország végleges uralmát Szent István hadai, amikor a Csatárhegyen legyőzték a lázadó Koppány pogány harcosait. Ettől kezdve Veszprém a ma-gyar kereszténység egyik leg-fontosabb támasza és jennartó-ja lett.

Amint a város völgyben fekvő központjából megindulunk fel a püspökvárba, olyan erővel kap el bennünket a város és a táj történelmi levegője, hogy ha még semmit sem tudnánk a város multjáról, akkor is megérez-nék a döntő események drámai erejét, amely valaha felbolygat-ta a város nyugalmat.

Felérve a püspökvárba, ká-rúlnézünk a Szentháromság té-ren és mindenek előtt a püspöki székesegyház szépségét csodál-juk meg. A Szent Mihály szé-kesegyház eredetileg középkori, román stílusú épület volt, de ez a török időkben elpusztult és a 18. században gyönyörű ba-rok templom épült a régi alap-falakra. A kilencszázas évek ele-jén azután ismét az eredeti stí-lusnak megfelelően építették át. Magasra emelt, gyönyörű szent-élysé, ősi kazettás mennyezete legszebb templomi építkezéseink közé sorozza. Altemplomának kriptájában alussza örök álmát Szent László királyunk hitvese Adelhaid királyasszony.

S tem se hapila v Veszprému vreme magjarske povesti. Ne čuda keane so, pod ovim varašom, trupe Svetoga Stefana vudrile funda-menta kršćanske Magjarske i do kraja, da so prevladale poganske

horde buntovnika Koppánya. Od toga vremena je Veszprém je-den od najvažnijih stupov ma-gjarskog kršćanstva.

Kak idemo s sredine varaša, koja leži v dolini, gori v biškovski grad, sgrabi nas duh velke prošlosti toga varaša i kraja, pak makar nikaj nebi znali za prošlost toga varaša i onda bi čutili jakosti pripečenja, koja so negda zmešala mir toga varaša.

Kak dojdemo gori v biškovski grad, poglednemo po placu Sve-toga Trojstva (Szentháromságtér) i najpredi se čudimo, kak je lepa biškupečka crkva. Ta katedrala Svetoga Mihajla je najpredi bila v srednjem veku, v romanskom stilu, ali sa turskih vremen so jo zrušili, a v 18 stoletju so na stare fundamente zaidali jako lepu crkvu v barok stilu, a potli devet-stotoga leta so jo nazaj prezidali na stari stil.

„METROPOL“ Szálló Csáktornya

Város közepén. Modern komfort, 22 vendég-szoba folyóvízzel, autógarázs. Mérsékelt árak.

Telefon Interurbán: 47.

Zbog visokog svetišća i stari-nskog, kockastog plafona spada med najlepše starinske crkve. V

dolnji crkvi v gruftu spi za navek kralica Adelhaida, žena našega krala Svetoga László-a.

Gizella-kápolna Gizella-kapela

A székesegyháznál sokkal ré-gőbbi korból, még a 12. század-ból valók a Gizella-kápolna alap falai. Ezt az ősrégi kis kápol-nát csak azért nem vettük előbb észre, mert szerényen odasimul a püspöki palotához. Pedig ez egyik legértékesebb emlékün-k a magyar királyság első századai-ból. Szent István hitveséről, Gi-zella királynőről nevezték el, akinek legkedvesebb tartózkodási helye volt Veszprém. III him zse a felséges királyasszony a koronázási palást aranyzála-it. Ez a palást volt mindenkor a magyar királyok öltözete, amikor fejükre tették Szent Ist-ván koronáját. Mái is megvan és a koronázási jelvényekkel együtt őrzik.

A boldogemlékü királyné ki-vánságát teljesítette első zent királyunk, amikor Veszprém püspökének adta azt a kitünté-ést, hogy ráruházta a magyar királynéknak koronázási jogát. Gi-zella királynéknak óta a minden-kori veszprémi püspök a ma-gyar királynéknak kancellárja is. A kápolna értékes freskóin, ame-lyek a 15. századból valók, meg-

örökítették a királyné alakját, amint a koronázási palástot hi-mezi.

Fundamenti Gizella kapela so još puno stariši, kak biškupečka crkva, tijam iz 12. stoletja. To stari-nsku kapelu smo samo zato predi ne spazili, kajti se lepo tiho drži, kre biškupove palače. A to pak nam je najdražši spomen s prvih vremen magjarskog kraljevstva. I me so joj dali po kraljici Gizeli, ženi Svetoga Stefana, koja se najrajši zadržala v Veszprému. Tu je ve-ličanstvo kralica našivavala plašta za krunenje s zlatnimi niti. Toga plašta je nosil saki magjarski kralj, ga so mu dali korunu Svetoga Stefana na glavu. I den denes ga imaju, pak ga čuvaju skup s ko-runom.

Prvi sveti naš kralj je spunil želu blažene pokojne kralice, da je od-likoval veszprémskog biškupa s tem, kaj mu je podelil pravo, kaj on more koruniti magjarske kra-lice. Od potli kraljice Gizele je navek veszprémski biškup i kance-lar magjarske kralice. Na malariji v kapeli, koje so iz 13. stoletja, se vidi kip kralice, kak našivavle plašta za krunenje.

A mult emlékei és a ma szépségei S pomeni prošlosti i denešnje lepote

A hangulatos régi városré-szekhez harmonikusan illeszke-dik az ujabbkori városnegyed, amelynek egyik legszebb része a pompás park, benne a Muze-ummal és az elragadó bakonyi népművészeti házzal. A muzeum az ország egyik legértékesebb gyűjteménye, amelyben számos kő- és bronzkori lelet, Szent Ist-ván korabeli emlék tanuskodik Veszprém nagy történelmi mut-járól. A népművészeti házban a Bakony ezernyi szép népi ha-gyományja, népművészeti kince-reg ibetyárvilágának maradvá-nya kel tmély benyomást a

szemléltében.

Nem csak maga a város, ha-nem a környéke is tele van szépségekkel. A dunántúli táj, minden romantikus szépsége ide gyűlt össze, hogy ámulatba ejtsen és kedves pihenőhelyet nyújtson. A veszprémi domon-kos apátság kolostorának rom-jai IV. Béla királyunk szent-életű leányáról, Boldog Margit-ról mesélnek, aki tíz éves korá-ig itt élt és innen került a Nyu-lak szigetére. A város határában van a legutóbbi éveknél egyik nagyszerű alkotása, a Veszprém —Grác-i műút viaduktja, amely a Séd folyócska regényes völ-gyét iveli át. Gyönyörű látvány ez a merészhajlású völgyhid az alatta szeliden csörgedező folyócskával és a táj ezernyi szép-ségével.

Veszprém város a gidres-gödörös, ne mjár benne villany-gözös... A nóta kedvesen gu-nyolódik, de benne van az a nagy szeretet, amely minden magyar ember szívét eltölti, va-lahányszor a bűbájos kis város-ra gondol és felelevenedik szí-vében a kedves emlék, amelyel maradóan rajzolt belé a he-gyes-völgyes Veszprém sok-sok szépsége.

K lepomu staromu varašu se šika i noveši varaš, vunjem naj-lepši je park, nutri je muzeum i jako lepa hiša sa bakonjsku na-

PÁLCSICS

FEST • TISZTIT FARBA • ČISTI

Gyár: Nagykanizsa

csáktornyai gyűjtő: Horthy Miklós-tér
(volt Kelemen Imre-féle helyiség)

Phillips, Standard, Orion
Siemens, Eka, Telefunken

rádióujdonságok
nagy választékban

Szabó Antal
rádió-üzletében
Nagykanizsa, Vár-épület.

rodnu umetnost. Muzeum je jedan od najvredneših, ima nutri čuda *sega* s kamene i bronzove dobe, čuda spomena z dobe Svetog Stefana, se to posvedoči velku povosnu prošlost Veszpréma. V hiži narodne umetnosti jezero lepot Bakonyskoga naroda, kinó njegve umetnosti, ostanjki betyarskih vremen idu globoko do duše, da njih človek gleda.

Ali ne samo sam varaš, nego i okolina je puna lepot. Se lepot Dunántula so se tu skup nabrale, da se njim človek čudi i da si najde lepo mesto za počiniti. Ruševine kloštra dominikanskih opatic, pripovedaju za sveto življenje Blažene Margite, kćeri našega krala IV. Bele, koja je do desetoga leta tu živela i otod je došla na Zajcov otok. V hataru varaša je velka umetnost novih vremen, viadukt (suh most) na cesti Veszprém. — Gradeč, koji ide prek lepe doline, de teče vodica Séd. Jako lepo je gledati toga mosta z velikimi cirklj, odspod lepo teče vodica i okolina kaže stotinu lepot.

»Veszprém varaš je grabasti, vunjem ne vozi cug — mašina... tak se popevka lepo norca dela, ali velka lubav, koja spuni srce sakoga magjara, da se zmisli za ov grad i obnovi mu se v sreću draga spomen, koju su mu trajno zasekle v srce lepot toga bregastoga, grabastoga grada.

Sport

CsSK—Apatln 1:0 (0:0)

Vezelte: Kamarel. Két jóképeességű csapat élvezetes, erősíramu küzdelme volt a mérkőzés, amelyben a hazai csapat kis szerencsével nagyobb arányban is győzhetett volna. A jól felépített támadásokat a csatársor nem tudta eredményesen befejezni és csak néhány kapufalátal került ki a szép kapurőtörésekből. Figyelembe véve hogy a vendécsapat fáradtságos és kalandos utazás után csak az utolsó percben érkezett meg a pályára, igen jó játékot láttunk és Apatlnban nagyon jól kell játszania a CsSK-nak, ha győzni akar. A mérkőzés egyellen gólját Janusics lőtte.

NVZE—Zrinyi SK 5:0 (2:2)

Nagyon rossz napot fogott ki a ZSK, így nem esoda a súlyos vereség. A jóképeességű nagykanizsai vasutas csapat ellen még jó játékkal is nehezen győzhetett volna. Több edzésre és jobb csapatszellelre van szükség.

KÖZGAZDASÁG

Őszi vetések — Jesenske setve

Az őszi vetések egy részén a gondos gazdának már tul lennie. Az árpát és rozst már szeptemberben el kellett vetni, sőt ezeknek már zöldelniök is kell. Az őszi buza vetési ideje október első fele. Talán még nem késünk el, ha erre vonatkozólag egy-két tanáccsal szolgálunk a gazdáknak.

Mindenekelőtt legfontosabb szabály az, hogy *vetni csak beérett, porhanyós talajba szabad*. A vetést 3—4 szántásnak és többszöri fogasoláshoz kell megelőznie. Fogasolás közben a gyomokat ki kell szedni a talajból, különben az a vetéssel együtt kinő. Ugyancsak ki kell szedniük a vetőmagból is a gyomot és a fejletlen szemet.

A búzát vetés előtt csávázni kell.

Ezzel ugyanis elpusztítjuk a magon lévő betegséges-csirákat. A csávázás történhetik csávázó porral és folyadékkal. Ez utóbbi a jobb A folyadékok feloldjuk egy kád vagy nagy hordó vizben, a búzát pedig zsákkal kibélelt kosárba tesszük. A kosarat azután beletesszük a vízbe és a búzát jól megdörzsöljük. A víz színére emelkedő szemetet leszedjük, majd a megmosott búzát ponyvára kiterítve, teljesen megszáritjuk. Megöntözni a búzát rossz, mert nem védi meg a fertőzéstől. Ezért közzsűk azután a buza. Az ismerlelt módszert Lenhardt-féle csávázásnak hívják.

A vetés lehetőleg *vetőgéppel történjék*, mert így a kellő mélységre kerül a szem, nem pazarlódik el belőle és nem pusztlul el a felszínre, mint az a kézi vetésnél történik.

Nagyon fontos a jó trágyázás is. A szuperfoszfát műtrágya elengedhetetlenül szükséges a búzáknak.

Egy mázsza műtrágya egy mázsával növeli a buza-termést

és ára csak fele a buza árnak. Egyes talajok kálisót kívánnak. Ezt azonban csak pontos vizsgálattal lehet megállapítani, azért talajvizsgálat nélkül inkább ne használjunk kálisót. A káli műtrágyát használat előtt ki kell klórozni. Ezeket a műtrágyákat *vetőszántással vagy fogasolással leszántjuk*. A szuperfoszfáthól 150 kg, a kálisóból 80 kg. szükséges katasztrális holdanként.

Nagyon elterjedt és hasznos műtrágya a nitrogén-műtrágya, az úgynevezett *pélisó*. Az anyarszágban ma már csaknem mindeütt használják a gabonák alá. Az őszi vetéshez ebből csak 30—40 kg.-ot szabad használni, mert az eső kimossa. A másik kettővel ellentétben *ezt nem szabad leszántani sem*, hanem csak leboronálni. Gyenge talajon a szuperfoszfáttal együtt használható igen szép eredményel. Ezt ajánljuk a muraközi gazdáknak is.

Meg kell emlékeznünk még az őszi munkákkal kapcsolatban a tavaszak alá szükséges őszi mélyszántásról és az is-

tálló-trágyázásról.

Ez a szántás minél mélyebb, annál hasznosabb.

Az istálló-trágyát ne hagyjuk soká kupacokban a földön, mert a leve lefolyik a talajba és az eső kilugozza, ezenkívül ki is szárad. El kell rögtön teregetni és leszántani.

Felhívjuk arra is a gazdák figyelmét, hogy gabona-feleslegüket be kell szolgáltatniok a *Hombár*-nak legkésőbb október 31-ig. Aki ezt elmulasztja, *azt megbüntetik és már csak 10 százalékkal kevesebbet kap gabonájáért*.

Dober gazda ve već mora meti čuda jesenskoga posejanoga. Ječmena i hrže trebalo posejati još v septembru, a ve bi već morale i zelene biti. Jesenska pšenica se seja v prvi polovici oktobra. Mislimo, kaj nabomo zakesnili, ako bomo gazdam služili s par navuki.

Najpređi i najvažnije je, *kaj je sejati smeti samo v dobru, zrelu, prhku zemlu*. Pred setvom je treba zemlu 3—4 pot dobro preorati i dobro povlačiti. Drača pobrati, drugač bo med setvom rasele. Isto tak je treba i seme počistiti od slaboga rnja i dračovoga semena.

Pšenicu je treba pred setvom pacati.

Stem zakolemo se betege, koji ležeju po rjnju. Pacati je moći s prahom, a i s sokom. Ovo potlašnje je bolje. Soka denemo v jen kad, ili v jen lagev vode, pšenicu pak s vrečom v jednu korpu. Korpu denemo v vodu, a *pšenicu pak fest šarimo*. Kaj se smetja nabere na vodi, poberemo v kraj a opranu pšenicu pak na *ponjavi dobro posušimo*. Polevati pšenicu ne je dobro, kajti s tim se nikaj ne paca. Zato dobi onda pšenica hrdju. Ovo pacanje se zove Lenhardtovo pacanje.

A kukorica forgalmának szabályozása

A kormány rendeletet adott ki a kukorica forgalmának és felhasználásának szabályozásáról. A rendelet szerint *minden termelő köteles bejelenteni az 1941. évben kukoricával bevetett terület nagyságát és a beakarított kukorica mennyiségét, továbbá az 1940. évi termésből megmaradt kukorica-készletet is*. A készleteket a termelő a kukorica lörésének befejezését követő nyolc nap alatt, de legkésőbb 1941. november 10-ig köteles bejelenteni.

A kukoricát hatóság zár alá helyezettnek kell tekinteni és azt forgalomba hozni csak a hatóság engedélyével szabad. Nem vonatkozik a zár alá helyezési korlátozás az igazolt háztartási és gazdasági kielégítésre. Akinek kukorica van a tulajdonában, kukorica-feleslegét köteles a közellátási miniszter által megállapított határidőig a Hombárnak vagy bizománnyosának vétele felajánlani.

Az árellenőrzés országos kormánybiztosa rendeletet adott ki a csöves és szemes tengeri legmagasabb árának megállapítá-

MURAKÖZ 9
1941. október 9.

Ako je moguće, najbolje je sejati z mašinom, kajti onda seme dojde dosta globoko v semlu, nikaj se ne restepje i nikaj ne dojde pod kvar, kak se to pripeti, či se s rokum seja.

Jako je važno i dobro gnojiti. Pre pšenici mora za sigurno biti umetni gnoj superfosfat

Za saki meter umetnoga gnoja zraste meter pšenice, a ne košta niti pol kak pšenica. Nekoje semle prosiju kaliovu sol, ali to je moći prenjati samo, čko se semla dobro pregleda, sato prez pregledbe semle bole, ako ne nucamo kaliovu sol. Kaliovo umetnoga gnoja moramo pred setvom s klorum čistiti. *Ove umetne gnoje moramo ili s plugom ili z branom v zemlu spraviti*. Od superfosfata je treba 150 kil, a od kaliove soli 80 kil na jednu mekotu.

Jako je režiiren i hasnoviti umetni gnoj nitrogenov umetni gnoj, tak zvana peti-sol. V materji semli skorom se posod to mečeju pod setvu. K jesenski setvi je od toga smeti sejati samo 30—40 kil, kajti ga deđđj spere i ne smeti ga s plugom podorati, kak one druge dva, nego samo s branom povlačiti. Na slabi zemle se more nucati skup s superfosfatom i jako lepi hasen daje. Preporučamo to i našim gazdam.

Ve da smo pre jesenskom poslu, moramo se zmisлити i za globoko oranje pod protuletnu setvu i za štalni gnoj.

Čim se globe orje stem je bole.

Onoja ne smeti dugo ostaviti v kupčekaj na zemli, kajti ga deđđj spere, a svun toga se i posuši. Najbole je mam rezstepsti ga i podorati.

Moramo naše gospodare opomeniti još i na to, da kaj imaju zvišega rnja, moraju najkesne do 31 oktobra prodati. „Hombár“-u (trgovačko društvo, koje kupuje), *kajti drugač bodo šroftani i za 10% menje dobju za svoje zrnje*.

1941 október hóban	18.70 P
1941 november hóban	19.70 P
1941 december hóban	20.40 P
1942 január hóban	21.— P
1942 február hóban	21.60 P
1942 március hóban	22.20 P
1942 április hóban	22.90 P
1942 május hóban	23.50 P

— Értesítés.

Azok a kérképartulajdonosok akik használt gumijukat kicserelésre beadták hozzá, az új gumikat műhelyben átvehetik Hunyadi mechanikus, Csáktornya, Jókai utca. Vágóhíddal szemben.

Az aradi tizenhárom

Trinajst mučenikov v Aradu

Október hatodika a magyar nemzet történelmének egyik szomorú, gyászos lapja. A szabadságharc elbukott és a magyarság legszebb harcának minden férfias erénye és legendás dicsősége egyszerre feleke tragédiává lett. Emlékezzünk napra! Nehéz időkben, vérben és vashan ujluk meg október hatodika emlékezetét. Ne öblös szlamokkal, szenvelőz romantikával, hanem jőzön történelmi önludattal, hű emlékezéssel és néma fogadással. Jegyezzük meg és vessük örökre szívünkbe a hős magyar katonák nevét és mint az örök küzdelem jelszavait adjuk át az utánunk következő nemzedékeknek: Aulich Lajos, Damjanich János, Dessewffy Aurél, Kiss Ernő, Knežich Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Nagy-Sándor József, gróf Leiningen Károly, Pöltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác, gróf Vécsey Károly. Ime, hat magyar mellett, hat idegen név. Bizonyosság! annak, hogy mindig történelmi nemzettel volt a magyar. S: en István koronájának eszméjében testvérré olvadt itt minden nemzet fia. S magyarok ők valóban a mindennél erősebb halál jogán. Nézz a szivedbe késő kor magyarja és érezd a történelmi nagyságot e névsorban. Emlékezz harcos életükre és bátor halálukra! Gasparich Márk és a többiek, mink közéjük tartoznak. Ha elfelejtet ők, megtagadod népedet és multadat!

Október 9-én je žalosten den za povest magjarskoga naroda. Tabor za slobodu je prepal i celo junaštvo magjarskoga naroda i se moške vrline toga tabora i velke dke so se obrnule v črnu tragediju. Da se zmisli Mo za te den. V teškim vremenima v krvi i z železom v roli moramo ponoviti spomen šestoga oktobra. Ne s širokimičem i z bolnom romantikom, nego s treznom samosvesti vernim sečanjem i vernim obećanjem. Da si zapamtimo za vekovečna vremena i zapremo v srce imena junačkih magjarskih soldatov, i da je damo našim herbam kakti vekovečni znak junačke borbe. Aulich Lajos, Damjanics János, Dessewffy (Dezsőfi) Aurél, Kiss Ernő, Knežich Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Nagy Sándor József, gróf Leiningen Károly, Pöltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác, gróf Vécsey Károly. Evo vidite poleg šest magjarskih, šest stranjskih imen. To posvedoči, kaj je magjarski narod navek bil v povesti, v misti korune Svetoga Stefana so se tu zjediniili sinji narodov. I si te so magjarski postali po pravu smrti, koja je jakša od sega na zemlji. Pogledni si v srce ti kesno rođen magjarski čutili boš v tem imenima velikost povesti. Zmisti se kak so se hrabro borili i kak so junački mrtli! Gasparics Marko i si njegovji pajađski spadajo med ove! Ako bi za nje pozabili, zatajili bi svoja naroda i svoju prošlost.

Tájékoztató

a battyanfalvi m. kir. téli gazdasági iskola és mezőgazdasági szaktanácsadó állomásról

Mindenki tudja, hogy a föld termőerejét csak a megfelelően képzett gazda tudja kihasználni és a saját maga és a nemzet számára biztosítani. Az utóbbi időkben a mezőgazdaság terén is sok felfedezés történt és mindezen lényegesen nagy mérvű haladás tapasztalható. Ezért felelt nagy súlyt — a többi államból hasonlóan — hazánk is az újabb mezőgazdasági ismeretek minél fagabb körű elsajátítására, aminek érdekében már eddig is számos gazdasági iskolát létesített.

Ilyen mezőgazdasági iskola a mi Muravidékünkön is működik, éspedig Battyanfalván. Ez az intézet 1938-ban nyílt meg, eddig azonban oly kicsi mértékben volt igénybe véve, hogy a két év alatt összesen alig 16 tanulója volt. Aminek oka, hisszük, hogy a tanulási idő heytelen megállapításában keresendő. Eddig ugyanis október 1-én kezdődött a tanítás és a következő év augusztus 30-ig tartott, ami által a legnagyobb munkaidő idején vonta el a gazda legnagyobb segítségét: a 16 éven felüli ifjakat. A jövőben ez megszünik és a tanítási idő a két egymást követő év téli időszakában jeleltetik meg. Így a tanulóknak március végétől október végéig szülsök segít ségére állnak.

Az iskola tanterve nem csupán a növénytermesztést, állattenyésztést, keresztelest, gyümölcstermesztést, szőlőművelést stb. öleli fel, de a közismereti tárgyakból hit- és erkölcstan, magyar nyelv, gazdasági levelezés, számtan mértan, stb.) is bő ismereteket nyújt. Azonkívül kiképzést nyernek a kocsárfonásban, kefékészítésben, mérészkeedésben, az apróbb bogármunkákban, stb.

A tanulmányok sikeres befejezése után a tanulók aranykalászt jeivnyit kapnak és mint aranykalászos gazdák az országos szövetségben tömörülhetnek.

Az iskolával kapcsolatban internátus is működik, a lávli tanulóknak részére. A közel lakók kerékpáron, vasúton stb. is bejárhatnak. Az internátus havi ellátási díja 35 P, ami a mai viszonyok között igazán minimálisnak mondható.

Aki gazdasági nevelésének és oktatásának fontosságát a szívén viseli, hívja fel jeltentkezésre ismerősei figyelmét, hogy az iskola által nyújtott tudást és egyéb előnyöket vidükünk minél több gazdája — és köztette az egész haza élvezhesse.

A felvételhez szükséges: 1. erkölcsi bizonyítvány, 2. a községi elöljáróság igazolása arról, hogy az illető gazda fia, vagy ha nem az, a jövőben gazdaságban kíván elhelyezkedni, 3. népi iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány. A rendszeres életkor 16—21 év, de most kivételesen fiatalabbak és idősebbek is kérhetik felvételüket.

Az érdeklődőknek az iskola igazgatója részletes felvilágosítást szivesen nyújt.

Az intézet címe: M. kir. Téli Gazdasági Iskola, Battyanfalva, u. p. Muraszombatl.

Vpochenja

m. kr. zimske gospodarske škole v Battyanfalvi, de je i štacion za polske gospodarske navuke

Saki zna, kaj zemlu dobro znucati zna samo takši gospodar, koji se toga i neka j navčil. V zadnje vreme so i v polskom gospodarstvu čuda kaj-kaj prinašili i na se strane je velko napredovanje. Za to naša domovina — kak i druge države! — ide jako za tem, kaj bi se i naši ljudi kak najbolje navčili, saka novoga pre polskom gospodarstvu, nego je stoga napravila i više gospodarskih škol.

Takša polska gospodarska škola dela i prinasa v Murskom kraju i to v općini Battyanfalva. To školu so otprli još

1938. leta, ali je bilo tak malo deakov v njoj, kaj je čez dve leti bilo sega skup samo 16. Mislimo kaj je tomu krivo, kaj so školsko vreme ne dobro rezredili, kajti do ve se ta škola hapila 1. oktobra, a trajala je do 30. augusta dojdega leta, pak so tak rano oni, koji so gospodaru največ pomagali, 16 let stari dečki, rano za vreme največega dela ne bili doma. To ve nabo tak dale, nego bodo školsko vreme odredili, kaj se bo škola držala čez dve zime, jedna za drugom i tak bodo deaki od kraja marčusa do kraja oktobra mogli pomagati svojm stasčam.

V školi se bodo vučili ne samo polske stvari, marhu hraniti, vrtlarju, sadovnjaku, gorice itd. nego bodo vučili se kaj spamatne človek znati mora, (navuk vere magjarski jeziki, gospodarske liste pisati, računati, meriti itd.) Zvun toga bodo se vučili korpe plesti, kefe delati, čmelece povati, menšje kolarske posle itd.

Koji deak se bo dobro vučil, ondobi znak „aranykalász“ (zlatni klas) i more stoptiti, kakti „aranykalászos gazda“ (gospodar s zlatnim klasom) v orsačku zvezu teh gospodarov.

Poleg škole je je i internat (de stanujejo i jejo) za deake koji dalko stanujejo. Koji so blizo, morejo dojtji z biciklom i po cugu. Za koštu i stan se plaća na mesec 35 P, kaj je pre denesimj prilikama horges ne čuda. Komu je na srca, kaj bodo naši gazdi kaj najbolje zvuceni, naj pozove svoje poznanici, kaj bi se čim več gospodarški deakov zvucilo v to školu, kaj bodo tak oni i pr-k njih cela domovina, čim več hasna mela.

Za gor prijetti treba: 1. svedočba da se pošteno ponaša, 2. epínska svedočba da je gospodarski sin ako pak ne je, kaj bo za bodoće gospodarstvo služil 3. svedočbu, kaj je zvřil narodnu školu. Redovita doba je od 16—21 leto, ali za ve zvuna reda se zemejo i stasčji i mlajšji.

Koj oće kaj znati, direktor škole rad da navuka.

Atresa škole je M. Kir. Téli Gazdasági Iskola Battyanfalva, utolsó posta Muraszombatl.

Legjobb, legtartósabb, legolcsóbb „CIPŐK“ utalványra és utalvány nélkül csakis „Ciktánál“ Csáktornyan. a templom mellett. Telefon: 87.

LÖBL MÓR ÉS FIA Épitkezési anyag, gyümölcs, tojás és takarmány nagyban és kicsinyben CSÁKTORNYA Telefon: 45.

— Átadták a csáktornyai elemi iskola régi iratát

Dr. László Béla csáktornyai ügyvéd most adta át a csáktornyai m. kir. állami népiskola igazgatóságának néhai Polyák Mátyás csáktornyai áll. népiszkolai igazgatótól annak idején átvett és a jugoszláv uralom ideje alatt megőrzött iratokat. Az igazgatóság meglehangu levélben köszönte meg a hazafias szolgálatot.

— Pisma čakavske narodne škole so nazaj dali.

Dr. László Béla čakovski fiškalius je ve del nazaj direktoru m. kir. državne narodne škole v Čakovcu ona pisma koja mu je pokojni Polyák Mátyás direktor škole v ono vreme prek dal i koje je on čuval za vreme jugoslavenske vladavine. Direktor škole mu je v toplom pismu safalil za ovu domolubnu službu.

— Benzin korlátozás

A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 14240 —ig. f. H. számú rendelete értelmében október hóra csak az előírt benzimmennyiség fele szolgáltatható ki, de az egész jegy számolendő el. A rendelet megszegői kihágást követnek el és két hónapig, háboru eseten hat hónapig terjedhető fogházzal és 8000 pengőig terjedhető pénzbírsággal büntetendők.

— Benzin na pol menje.

Minister trgovine i prometa je svojim naredbom, br. 142.500/1941 odredil, kaj se za automobile imala vun dati, za oktober samo pol benzina, a obručunati se ima cela karta. Prekršitel toga bo štrofan do dva meseca rešta, v taborsko vreme do šest meseca rešta i v penezi do 8 000 Pengő.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 10 fillér. A vastagon nyomott szövegeknek számít. Legkisebb hirdetés díja 1 P.

Vad-átvévő bizományos, öskeresztény ajánlatát kérem. Vida Lajos, Nagykanizsa.

Modern új ebédlőbutor eladó Nagykanizsa, Szemere-u. 3.

Periak középén, Prémus-utca 2. sz. alatti sarokház eladó 20.000 pengőért.

Eladó holmija, kiadó lakása van? Tegyen be lapunkba egy apróhirdetés és biztosan eredménye lesz.

Lakást keres? Hirdessen apróhirdetésünk között és biztosan talál. Cím: Horthy Miklós-tér 13. „Muraköz“ kiadóhivatala.

Állásba akar jutni? Lapunkon keresztül elhelyezkedhet, ha hirdetés nélkül. Cím: „Muraköz“ kiadóhivatala, Horthy Miklós-tér 13.

Vadászok!

Közöljék címüket Vida Lajossal, a Hangya Szövetkezet löttvad-kivitelbi bizományosával Nagykanizsa

Felélős szerkesztő: Dr. Szabad Lajos. Felélős kiadó: Pecsornik Otto.

Kiadja a „Muraközi Katolikus Könyvnyomda, Könyvtészet, Papir- és könyvkereskedés“ Csáktornya.

Nyomta: Közgazdasági RT. Nagykanizsa. Nyomdért felel: Zalai Károly.